

PEDAGÓGUSOK MÓDSZERTANI FELKÉSZÍTÉSE A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAEELHAGYÁS MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN (EFOP-3.1.2-16)

A téma jogszabályi háttere

SZÉCHENYI 2020

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KORAI ISKOLAEELHAGYÁS PREVENCIÓJA – A JOG OLDALÁRÓL

- A korai iskolaelhagyás a különböző, az oktatás és képzés határterületén mozgó szektorok (ifjúságügy, gyermekvédelem, egészségügy, szociálpolitika, munkaügy, rendvédelem, jogalkotás) közös erőfeszítési nyomán **hatékonyabban és eredményesebben** előzhető meg.
- Ebbe az irányba mutatnak az európai szakpolitikák és a hazai gyakorlat is. A következőkben néhány kiemelt jogszabályt mutatunk be, amelyek meghatározóak a téma tárgyalásakor

A LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT TANULÓK KORAI JELZŐ- ÉS TÁMOGATÓRENDSZERÉNEK JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- **A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.) 4. § 37. pontja a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló definícióját tartalmazza.**
- **a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rend. 26/A. §, 44/J. § – a működtetés részletszabályait,**
- **a 48/2012. (XII. 12.) EMMI rend. 9/A. § – kapcsolódó pedagógiai szakmai szolgáltatások körét rögzíti.**
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet 2016. november 19-ével hatályba helyezte az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző-és pedagógiai támogató rendszer működtetésének országos szintű bevezetését.
- Az Nkt. 4. § 37. pontja értelmében lemorzsolódással veszélyeztetett az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat valamint
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 44/J. § (2) bekezdés a) pontja tovább pontosította a fogalmat, mely szerint a tanuló tudása a félévi értékelésekor nem éri el a közepes (3) szintet az alapfokú nevelés-oktatásban valamint a 2,5 szintet, amennyiben a középfokú nevelés-oktatásban vesznek részt.
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 37. pontjában meghatározott, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóakra vonatkozóan a statisztikai adatgyűjtés történik.

A KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (továbbiakban: EMMI rendelet) 171. § (5) A képesség-kibontakoztató felkészítésben az a tanuló vesz részt, aki a Gyvt. 67/A. §-a alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra, hátrányos helyzetűnek minősül.

- A hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a sajátos nevelési igényű hátrányos helyzetű tanulókat csak akkor kell figyelembe venni, ha iskolai nevelésük, oktatásuk a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, csoportban történik.
- Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a fogyatékoság típusának megfelelően létrehozott osztályban, csoportban teljesítik tankötelezettségüket, és akiről a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény megállapította, hogy kizárólag a többi tanulótól elkülönítetten oktathatóak, a hátrányos helyzetű tanulók számának, arányának meghatározására irányuló valamennyi számításnál figyelmen kívül kell hagyni.
- A hátrányos helyzetű tanulók e rendelet alapján meghatározott száma, aránya az adott tanév során az adott tanév októberi létszámstatisztikában megállapított létszámhoz, arányhoz igazodik.
- **171. § (6)** Az iskola igazgatója felveheti a képesség-kibontakoztató felkészítésbe azt a tanulót is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a tanuló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. Az így felvehető tanulók létszáma azonban nem haladhatja meg az adott osztályba felvett, képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók létszámának harminc százalékát, tört létszám esetén felfelé kerekítve.

A 32/2012. (X. 8.) EMMI RENDELETE A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVE ÉS A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ISKOLAI OKTATÁSÁNAK IRÁNYELVE ALAPJÁN

**Az SNI tanulók
lemorzsolódásának
megelőzése:
egyéni bánásmód,
személyes
gondoskodás**

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.

Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

32/2012. (X. 8.) EMMI RENDELETE - FOLYTATÁSA

Az SNI tanulók lemorzsolódásának megelőzése: egyéni bánásmód, személyes gondoskodás

A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A NEMZETI ALAPTANTERV

A 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv (Nat) kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

- Meghatározza a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak főbb tartalmi jellemzőit, a nemzeti öntudat, a hazafias neveléshez szükséges ismereteket.

**A melléklet a 110/2012. (VI: 4.) korm. Rendelet melléklete I. rész az iskolai nevelő-
oktató munka tartalmi szabályozása és szabályozási szintjei I.1. pontja fogalmazza meg a köznevelés feladata és értékeiként - többek között - az alábbiakat**

- A Nat fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Ebből következően a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak főbb tartalmi jellemzői (illeszkedve a regionális és lokális sajátosságokhoz) a tartalmi szabályozás különböző szintjein, illetve az iskoláztatás minden szakaszában arányosan meg kell, hogy jelenjenek.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés keretében a tanulók** sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

51/2012. (XII. 21.) SZÁMÚ EMMI RENDELET

A 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet – a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről módosításaként megjelent a 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 3. melléklete, mely tartalmazza a cigány nemzetiségi oktatás kerettanterveit.

- Meghatározza a **fejlesztési területeket és a nevelési célokat**: a nemzeti öntudat, és a hazafias nevelés eredményeként
- kialakul a tanulóknál a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye.
- egyre nyitottabbá válnak más népek kultúrája iránt,
- ismerik, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.
- ismerkednek egy-egy magyarországi nemzetiséggel, kultúrájával.
- ismerik az általuk tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI RENDELET

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (továbbiakban: EMMI rendelet)

7.§ (1) bk.,Az iskola pedagógiai programja meghatározza

Szabályozza az intézmények pedagógiai programjának kötelező tartalmi elemeit.

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot kell beépíteni a tantárgyakba

NEMZETISÉGI NEVELÉS-OKTATÁS KERETEI, FELADATAI

A Nemzetiségi nevelés-oktatás kereteit, feladatait a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve jelöli ki.

Általános rendelkezések 4. A nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a nemzetiségi népismeret oktatásához szükséges időkeret biztosításáról szól.

1.§ (2) Amennyiben legalább nyolc, azonos nemzetiséghez tartozó szülő azt kezdeményezi, a nemzetiségi óvodai nevelést, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást a kérelem beérkezését követő naptári évben kezdődő nevelési évtől, tanévtől felmenő rendszerben meg kell szervezni, feltéve, hogy legalább nyolc gyermek, tanuló valóban be is iratkozik az óvodába, iskolába.

8. § (1) A nemzetiségi nevelés-oktatást a következő oktatási formák szerint lehet megszervezni:

- a) anyanyelvű nevelés-oktatás,
- b) kétnyelvű nemzetiségi nevelés-oktatás,
- c) nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás,
- d) magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás,
- e) kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

(5) § Az (1) bekezdés d) pontja szerinti nevelés-oktatás

- a) biztosítja a roma/cigány tanulók számára a romák, a cigányság kulturális értékeinek megismerését, a romák/cigányok történelméről, irodalmáról, képzőművészetéről, zenei és táncművészetéről, valamint hagyományairól szóló ismeretek oktatását,
- d) a legalább *heti egy* tanórára kiterjedő kötelező roma/cigány népismeret oktatása mellett *heti legalább két* tanórának megfelelő időkeretében roma/cigány kulturális tevékenységet is biztosít.

HÁTRÁNYOS HELYZET

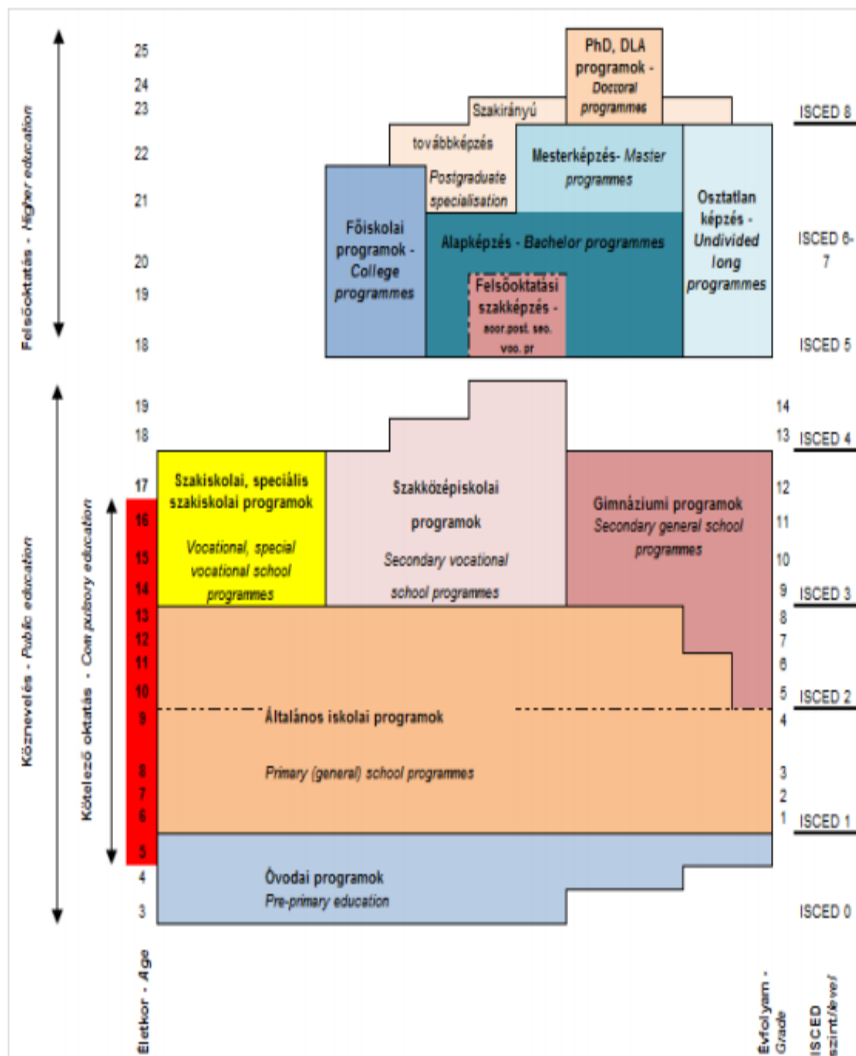
- **Hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
 - a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
 - b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZET

- **Halmazottan hátrányos helyzetű**
- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll
- A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.
- A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmazottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

KORAI ISKOLAEELHAGYÁS

- A 18-24 éves korosztályban alsó középfokú végzettséggel nem rendelkezők aránya, akik az adatfelvételt megelőző 4 hétben nem vettek részt képzésben
- Alsó középfokú végzettségnek tekinthető a 2011-es ISCED 2 szintje (2014-től használatos), az 1997-es ISCED 3 A, B szintje.
 - Az indikátor az EUROSTAT munkaerő felmérésén alapul.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE